

Natur og Ungdom
Torggata 34
Postboks 4783 Sofienberg
0506 OSLO

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0033 Oslo

Klima- og forurensingsdirektoratet
Postboks 8100 Dep
0032 Oslo

Kopi til:
Norges vassdrags- og energidirektorat
Olje- og energidirektoratet
Statnett

14. mars 2010

HØRINGSUTTALELSE TIL STATNETTS SØKNAD OM UTVIDET UTSLIPPSTILLATELSE FOR GASSKRAFTVERKENE PÅ NYHAMNA OG TJELDBERGODDEN

Vi viser til søknad fra Statnett 05.03.2010 og oversender med dette vår uttalelse til Statnetts søknad om utvidet utslippstillatelse for de mobile gasskraftverkene på Nyhamna og Tjeldbergodden.

Innledning

Siden de mobile gasskraftverkene stod ferdig i 2008 har de enda ikke vært i drift. Kombinert med en svært kald vinter, lave magasinfillinger i Midt-Norge og utkobling av opp til 4000 MW svensk atomkraft har resultatet tidvis vært høye strømpriser og underskudd på strøm i regionen. Natur og Ungdom og Miljøstiftelsen Zero er fullt klar over at det er en utfordrende kraftsituasjon i Midt-Norge, og at Statnetts ansvar er å garantere forsyningssikkerheten i regionen. Vi er opptatt av at den mest miljøvennlige løsningen blir valgt. Statnetts løsning med sterkt forurensende mobile gasskraftverk må unngås, og Miljøverndepartementet og Klima- og forurensingsdirektoratet må si nei til Statnetts søknad om utvidet utslippstillatelse for de mobile gasskraftverkene.

Årsaken til problemene

Det har vært kjent i mange år at kraftsituasjonen i Midt-Norge ville komme til å bli anstrengt. Det er Ormen Lange som har skylden for mange av de problemene vi nå ser i Midt-Norge. Det er problematisk å åpne for olje- og gassinstallasjoner uten å ha en sikker og ren energiforsyning fra land. Samtidig har tiltakene for strømsparingstiltak vært for dårlige, og har ikke blitt satt i gang raskt nok. Vi mener regjeringen langt i fra har gjort nok for å løse denne kraftsituasjonen i regionen.

De siste ukene har de mobile gasskraftverkene blitt pekt på som en løsning på høye strømpriser i Midt-Norge. Marginalt lavere strømregninger på rundt 3 øre per kWh legitimerer ikke oppstart av de mobile gasskraftverkene og økte utslipp.

Utvidet utslippstillatelse er uakseptabelt

I Statnetts utslippstillatelse fra Miljøverndepartementet, står det at de mobile gasskraftverkene kun kan settes i gang dersom alle andre virkemidler er forsøkt og faren for rasjonering vurderes som høy. Statnett har en rekke virkemidler for å håndtere anstrengte kraftsituasjoner. Dersom disse virkemidlene ikke er tilstrekkelige for å håndtere kraftsituasjonen kan Statnett iverksette

SAKS-tiltak (virkemidler for håndtering av svært anstrengte kraftsituasjoner). I utslippstillatelsen står det klart at det må være en svært anstrengt kraftsituasjon for å kunne sette kraftverkene i gang. I søknaden om utvidet utslippstillatelse vurderer Statnett selv situasjonen for å være stram, ikke svært anstrengt. Det virker nå som Statnett prøver å omdefinere hele grunnlaget for hvordan de mobile gasskraftverkene skal behandles.

Norges skitneste kraft

Dersom Miljøverndepartementet og Klima- og forurensningsdirektoratet gir Statnett tillatelsen de nå ber om, vil det medføre økte CO₂-utslipp. Norge kan ikke tillate slike utslippøkninger av klimagasser i en tid der vi ligger langt over nasjonale utslippsmål og der det er et alvorlig behov for kraftige reduksjoner av utslipp i alle land. Det blir også meningsløst når man vet at det er andre tiltak som kan iverksettes slik at vi kan unngå disse unødvendige utslippene.

CO₂-utslipp

De mobile gasskraftverkene vil slippe ut ca. 734 gram CO₂/kWh. Til sammenligning slipper det danske kullkraftverket Nordjyllandsverket ut 551 gram CO₂/kWh. Norske myndigheter vurderer med andre ord å sette i gang en kraftproduksjon som er langt mer forurensende enn noen annen norsk kraft.

NO_x-utslipp

Et mobilt gasskraftverk medfører også en betydelig økning i utslipp av NO_x. Utslippene av NO_x fra de mobile gasskraftverkene vil kunne være på over 550 tonn. Til sammenligning slipper gasskraftverket på Kårstø ut 150 tonn per år og har en kraftproduksjon som er 7 ganger høyere. Göteborg-protokollens forpliktelse er at Norge ikke har høyere utslipp av NO_x i 2010 enn 156 000 tonn. Ved å gi Statnett utvidet utslippstillatelse vil vi kunne komme til å øke utslippene av NO_x, i det året vi har forpliktet oss til å redusere dem.

De bærekraftige løsningene

Energisituasjonen i Midt-Norge et klassisk eksempel på politisk handlingslammelse og kortsiktig energipolitikk. Det har vært en rekke korsveier i norsk energipolitikk som kunne bidratt til en bedre kraftsituasjon på lang sikt. Framfor å velge å investere 2,3 milliarder kroner i to innretninger som aldri har blitt brukt, kunne man brukt disse pengene på en smartere måte. Dersom milliardene hadde blitt gitt gjennom statlige støtteordninger til utbygging av vindkraft, ville de med dagens priser ha utløst 1,5 TWh med varig vindkraftproduksjon¹.

Men dessverre har ingen tatt ansvar for å finne en bærekraftig løsning på energisituasjonen i regionen. Den anstrengte energisituasjonen i Midt-Norge er ikke noen overraskelse, den har vært varslet i over ti år. Men det er fullt mulig å håndtere situasjonen uten økte klimagassutslipp.

Det fornybare Midt-Norge

Midt-Norge er en av de regionene med mange, gode planer for utbygging av miljøvennlig vindkraft. I regionen finner vi allerede i dag de 3 vindmølleparkene på Smøla, Bessakerfjellet og Hitra, som er tre av landets største vindparker og som til sammen produserer 262 MWh, eller ³/₄ av Norges totale vindkraftproduksjon.

I regionen finnes det mange gode prosjekter, som kun mangler finansiell støtte for å bli realisert. Blant dem Ytre Vikna i Nord Trøndelag og Haram i Møre og Romsdal, som til sammen kan forsyne over 40 000 husholdninger med strøm, noe som tilsvarer 0,8 TWh.

Storting og regjering har gjennom en årrekke oversett de bærekraftige løsningene for regionen. I regionen har det vært et voksende energiforbruk, men utbyggingen av fornybare løsninger, som vindkraft, har stått stille.

¹ Beregningene forutsetter en engangsinvestering på 13 mill/MW vindkraft, 2800 fullasttimer, som gir en kWhpris på 55 øre. Beregnet investeringsstøtte er 35%

Energisparing: Eksempler for Midt-Norge

I Midt-Norge (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag) er det 283 400 husholdninger.² I Trøndelag bruker en husholdning i gjennomsnitt 16 000 kWh elektrisitet i året. Av dette går om lag 60 % til oppvarming og ca. 11 % til belysning³. I 2006 brukte 98 prosent av alle husholdninger i Norge elektriske ovner eller varmekabler som til oppvarming i.⁴

Et avsnitt fra NVEs rapport om varmepumpenes bidrag til redusert energibruk i Norge siteres under:

*"Elsparing i husholdninger som investerte i varmepumper ble beregnet til 5116 kWh i gjennomsnitt."*⁵

Dette innebærer:

- Hvis en antar at 50 prosent av husholdningene har mulighet til å gå fra elektrisk oppvarming til varmepumpe kan det spares:
 - $5116 \text{ kWh} * 141\,700 \text{ husholdninger} = 0,724 \text{ TWh} \approx \mathbf{0,7 \text{ TWh}}$
- Hvis en antar at alle husholdningene kan skifte ut alle glødelamper med energisparepærer og med det reduserer strømbehov til belysning med 60 prosent, kan det spares:
 - $0,11 * 16\,000 \text{ kWh} * 283\,400 * 60 \% = 0,299 \text{ TWh} \approx \mathbf{0,3 \text{ TWh}}$

Disse eksemplene er forenklet men er eksempler som viser at potensialet for strømsparing er stort. Strømsparetiltak må ikke undervurderes og avvises. Eksemplene over gir stor grunn til å tro at en seriøs håndtering av strømsparetiltak i regionen vil kunne frigjøre om lag 1 TWh og gjøre de mobile gasskraftverkene unødvendige.

Også i industrien er det store muligheter for energieffektivisering. Ved å gjennomføre tiltak som gjenbruk av spillvarme internt i bedriften, produksjon av elektrisitet fra spillvarme og bruk av spillvarme til fjernvarmeanlegg kan det oppnås mye. I tillegg er det også muligheter for gjenvinning av elektrisitet i kraftintensiv industri.

Den opprinnelige utslippstillatelsen må ligge til grunn

Natur og Ungdom og Miljøstiftelsen Zero krever at Miljøverndepartementet og Klima- og forurensningsdirektoratet avslår søknaden fra Statnett om utvidet utslippstillatelse. I utslippstillatelsen fra Miljøverndepartementet står det klart at utslipp skal begrenses så langt som mulig, ved å si ja til Statnetts søknad åpner man for unødvendige utslipp!

Med hilsen

(sign)

Silje Lundberg
Nestleder
Natur og Ungdom

(sign)

Audun Rødningsby
Fagrådgiver
Miljøstiftelsen ZERO

² <http://www.ssb.no/aarbok/tab/tab-049.html>

³ <http://www.bygningsenergidirektivet.no/>

⁴ <http://www.ssb.no/husenergi/>

⁵ http://www.nve.no/global/publikasjoner/publikasjoner_2007/rapport_2007/rapport7-07.pdf